

Теріологія в Україні 2001 (за редакцією Ігоря Загороднюка)

*Вісник Луганського державного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка.* — 2002, № 1 (січень): 234 стор.

Theriology in Ukraine 2001 (edited by Igor Zagorodniuk)

Visnyk Luganskogo Universytety, 2002, № 1, pp. 1–234.

Зміст

Теріологія в Україні 2001 (передмова редактора) 6–7

1. Теріологічні дослідження в заповідниках

Борозенець В. О. Луганський природний заповідник НАН України
та шляхи збереження його біорізноманітності 8–14

Киселюк О. І. Населення дрібних ссавців лісових екосистем північно-
східного макросхилу Українських Карпат 15–18

Кондратенко А. В. Теріологические исследования в заповеднике
«Провальская степь» 19–24

Лиманский С. В., Кондратенко А. В. Современное состояние
териофауны заповедника «Меловая флора» 25–28

Поліщук І. К. Мисливська фауна ссавців Біосферного заповідника
«Асканія-Нова» та її динаміка 29–32

Селюніна З. В., Русін М. Ю., Русіна Л. Ю. Фауністичні основи
заповідання колишнього військового полігону 33–37

2. Дослідження гризунів

Волох А. М. Роль міграції ондатри в формуванні приазовського
осередку її ареалу в Україні 38–42

Дулицкий А. И., Товпинец Н. Н., Евстафьев И. Л. Большой тушканчик
(*Allactaga major*) и малый суслик (*Spermophilus pygmaeus*) – обитатели
открытых пространств Крыма 43–52

Ємельянов І. Г., Песков В. М., Маліньков А. А. Аналіз мінливості
морфологічних ознак у вікових і статевих групах гуртової нориці 53–57

Кобинець Н. М. Історія та стан досліджень дрібних ссавців
урбоєкосистем України та прилеглих держав 58–66

Костенко С. О., Глазко Т. Т., Бунтова О. Г. Цитогенетичні аномалії
у трьох видів нориць (Arvicolidae) в умовах зони відчуження ЧАЕС 67–75

Наглов В. А., Ткач Г. Е. Структура сообществ грызунов в агроценозах
лесостепной и степной зон Харьковской области 76–79

Песков В. М. Диференціація видів-двійників і морфологічно близьких
видів нориць (Arvicolidae) за пропорціями черепа 80–84

Попова Л. В. О природе морфотипической изменчивости зубов
у грызунов рода *Arvicola* 85–94

Токарский В. А. Степной сурок <i>Marmota bobak</i> (Rodentia, Sciuridae) в Украине. Социальные взаимоотношения	95–103
Токарский В. А., Карташов А. В., Зубатов Ю. М., Козыра П. С. Поселения речного бобра (<i>Castor fiber</i>) на северо-востоке Украины	104–110

3. Дослідження комахоїдних та кажанів

Башта А.-Т. В., Сребродольська Є. Б., Дикий І. В., Мисюк В. О. Ставкова нічниця <i>Myotis dasycneme</i> в західних областях України	110–112
Бобкова О. О. До питання вивчення ектопаразитофауни кажанів України	113–114
Ковалева И. М. Влияние силы тяготения на адаптацию формы и функции грудной клетки рукокрылых (Chiroptera)	115–118
Негода В. Статевая структура популяцій нетопирів <i>Pipistrellus nathusii</i> та <i>P. pipistrellus</i> в Україні	119–120
Петрушенко Я. В., Годлевська О. В., Загороднюк І. В. Дослідження населення кажанів в заплаві Сіверського Донця	121–124
Ружіленко Н. С. Видовий склад і динаміка населення землерийок (Soricidae) заплавних островів Канівського заповідника	125–135
Скоробогатов Е. В. Оценка Кременских озёр (пойма Северского Донца) как выхухолевых угодий	136–139
Тищенко В. М. Сучасний стан та екологічні особливості нічниці водяної (<i>Myotis daubentonii</i>) на Поділлі	140–149

4. Дослідження хижих ссавців

Боровик Е. Н. Состояние популяции волка (<i>Canis lupus</i>) в восточных регионах Украины	150–153
Дикий І. В. Аналітичний огляд наукових праць з проблем біології борсука (<i>Meles meles</i>)	154–170
Думенко В. Волк (<i>Canis lupus</i>) в регионе Биосферного заповідника «Аскания-Нова»	171–172
Жила Р., Шквиря М., Петрів З., Сагайдак А., Гармата С. Просторове розміщення рисей та вовків в районі Поліського заповідника	173–174
Жила С. М. Особливості просторової структури популяції вовка (<i>Canis lupus</i>) в Україні	175–177
Легейда И. С. Близость водоема как фактор пространственного распределения лисьих нор	178–183
Роженко М. В. Конкурентні взаємовідносини єнотового собаки і лисиці у пониззі Дністра	184–186
Роман Е. Г. Куниця кам'яна і борсук у Нижньому Придніпров'ї: місця помешкання, чисельність, особливості екології	187–191
Тимошенков В. А. Хищные млекопитающие заповедника «Хомутовская Степь»	192–194

5. Дослідження унгулят

Вишневецький Д. О. Аналіз угруповань унгулят України з позиції сталої Хатчінсона	195–197
Делеган І. В., Делеган І. І. Свиня дика (<i>Sus scrofa</i>) в антропогенному ландшафті	198–201
Димань Т. М., Глазко В. І., Ясинецька Н. І. Генетична варіація туркменського кулана (<i>Equus hemionus kulan</i>)	202–205
Загороднюк І. В. Аловиди сарни (<i>Capreolus</i>): природа відмінностей між ними і статус популяцій з України	206–222
Колесников М. А. Коневодство в Луганской области (Украина)	223–225
Мельниченко Б. Г., Пилипенко Д. В., Ширяев С. В. Результаты акклиматизации пятнистого оленя (<i>Cervus nippon</i>) в Великоанадольском лесу	226–229
Ткачук Ю. Б. Особливості динаміки чисельності козулі (<i>Capreolus capreolus</i>) в буковинських лісах	230–232
Довідки про авторів цього випуску	233–240

УДК 599 (477)

ТЕРІОЛОГІЯ В УКРАЇНІ 2001 (передмова редактора випуску)

Шановний колега,

Українське теріологічне товариство НАН України існує вже майже 20 років, з березня 1982 року. Луганський природний заповідник, що цього року став господарем VIII Міжнародної теріологічної школи, свої 30-річчя відсвяткував двома роками раніше, і тепер вже вийшов у стан наукової зрілості. 30 років — це життя одного повного наукового покоління, термін для зміни не тільки парадигм, але й фаун. Звісно, за цей час змінились і ми, і наші уявлення про фауну, і сама фауна.

Луганська школа 2001 року була нашою спробою дати відповіді на старі проблеми і продемонструвати готовність до вирішення нових, з огляду на нові знання про динаміку фауни у просторі й часі, нові організаційні та технічні можливості ведення моніторингу, на досвід проведення шкіл-семінарів за актуальними темами. За цей час відбулось багато важливих наукових подій, до яких відносяться і наукові конференції, і урочисті збори, і видання монографій. Останнім часом ми видали дві збірки праць Теріологічної школи, два визначники, вийшло 4 випуски теріологічного бюлетеню «*Novitates Theriologicae*». Накопичення і осмислення знань продовжується, і, сподіваюсь, цей випуск «Віснику ЛПУ» стане важливим кроком у розвитку теріології в Україні.

Ця збірка висвітлює головні доробки українських теріологів за останні роки, представлені тут у 40 статтях 62 авторів (!). Важливо відмітити, що зараз набрали обертів дослідження кажанів, великих хижих і копитних, тобто тих груп, які довгий час залишались поза увагою більшості колег. Останні школи, зокрема, Тернопільська («Макротеріофауна»), Поліська («Великі хижі ссавці») та Луганська («Ссавці відкритих просторів»), а також щорічні акції «Ніч кажанів в Україні» та «Круглий стіл групи HELP», що проходять в рамках кожної нашої Школи, помітно активізували дослідження цих груп.

Дозвольте висловити подяку від всіх учасників Школи та авторів цього видання тим колегам, завдяки допомозі яких підготовлено і видано цей великообсяжний том: Микола Конопля (Луганський педагогічний університет), Віктор Борозенець та Олександр Кондратенко (Луганський природний заповідник), Олена Годлевська та Ярослав Петрушенко (Інститут зоології НАН України), Анатолій Майстренко та Олексій Зайцев (Київський зоологічний парк). Щиро дякую всім авторам за цікаві матеріали і співпрацю під час підготовки видання до друку.

*Ігор Загороднюк,
голова Теріологічної школи*

*До 20-річчя (березень 2002 року)
Українського теріологічного товариства
Національної академії наук України*

Логотип Луганської школи – 2001
(заповідник «Провальський степ»)

*Друкується за рішенням Ради Теріологічної Школи
за сприяння Луганського природного заповідника НАНУ
та Природничо-географічного факультету
Луганського державного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка*

Впорядкування, редагування та верстка І. В. Загороднюка